

‘De Sjuttul’

Een verhaal over reizigers en chauffeurs
met als verbindende factor
de Sjuttul.

Albert Bubende en zijn vrouw Sara wonen sinds hun huwelijksdag, alweer vijftig jaar geleden, in een leuke woning aan de Rivierdijk. Ze gaan met het stijgen van hun leeftijd merken dat de woning wat aan de ongemakkelijke kant is. Het gras wordt door een buurjongen tegen een kleine vergoeding kort gehouden. Hun enige dochter die in Leerdam woont, helpt moeder waar ze maar kan. Zoals het tegenwoordig gaat, heeft ook zij het druk met haar baan en twee kinderen. Een afspraak maken om te komen helpen is niet eenvoudig. Dochter Sophie belt op vaste dagen en vraagt regelmatig of ze samen nog weleens uitgaan? ‘Dat heb je nodig hoor’, pleegt ze dan te zeggen, ‘onder de mensen blijven!’ Albert Bubende heeft steeds meer moeite om in het donker met de auto te gaan rijden en het verkeer op de weg wordt ook te druk, hij overziet het niet meer. Moeder Bubende heeft haar rijbewijs nooit gehaald.

Ze gaan samen, een boodschappenkarretje achter zich aan trekkend, naar de dichtstbijzijnde supermarkt voor de dagelijkse boodschappen. Dat is maar goed ook. Op deze manier komen ze buiten en ook een beetje onder de mensen. Ze merken dat het kringetje om hen heen kleiner wordt.

De kerkgang wordt moeilijker, ondanks vele vrijwilligers die gemeenteleden van huis naar de kerk willen brengen. Ze slaan steeds vaker een dienst over. Daar komt bij dat veel van hun vrienden en kennissen uiteraard ook ouder en soms slecht ter been worden.

‘Zullen we eens gaan informeren of we wat hulp voor jullie kunnen krijgen?’ vraagt hun dochter als ze met haar man en kinderen op bezoek is.

‘Hoe wil je dat doen?’ vraagt haar moeder. ‘We zijn toch gezond en hebben alleen maar wat klachten omdat we ouder worden. We zijn niet meer zo vlug, maar verder mankeren we niets. Dan heb je toch geen recht op hulp?’ Maar daar denkt Sophie toch anders over en zij neemt zich voor om er eens over te gaan praten met een vriendin die nog steeds in Sliedrecht woont, misschien weet zij wel wat. Als ze vertrekt laat ze haar ouders weten: ‘Ik kom erop terug hoor, ik bel morgenmiddag even op of ik al wat weet’. Waarna Albert en Sara Bubende hun dochter en kleinkinderen uitzwaaien.

Het is maandag en voor Sara betekent dat: wasdag. Ze is druk in de weer met het uitzoeken van het wasgoed. Gisteren hebben ze samen het bed verschoond, maar Sophie heeft de lakens en slopen zo in de badkamer gegooid. ‘Lief’, denkt Sara bij zichzelf, ‘maar als ze het nu meteen in de wasmachine had gestopt.’ Zuchtend bukt ze zich voorzichtig om de lakens van

de grond te nemen en deze in de wasmachine te doen. ‘Je wordt ouder Sara en vooral stijver’, spreekt ze zichzelf hardop toe.

Even later roept de buurvrouw via de achterdeur: ‘En buurtjes? Is er al koffie?’

‘Gelukkig hebben we goede burens’, verzekeren ze Sophie, ‘al hebben ze het druk met hun werk en gezin, ze komen altijd even kijken of alles goed is met ons.’

Intussen heeft vader Albert koffie gezet en zo zitten ze na een aantal minuten gezellig rond de tafel in de ouderwetse keuken van het oude dijkhuis.

Albert en Sara vertellen van de plannen die hun dochter wil gaan ondernemen. ‘Daar heeft ze helemaal gelijk in,’ zegt de buurvrouw, ‘een beetje hulp in huis en bij het uitgaan, kan geen kwaad.’

Ook nu verzekert Sara dat ze nog gezond zijn: hulp is voor oude mensen die niet veel meer kunnen en beiden vinden dat ze niet aan die categorie voldoen.

De buurvrouw laat zich niet uit het veld slaan: ‘Natuurlijk, dat is ook zo, maar er zijn heel wat mogelijkheden om mobieler te zijn. Hebben jullie wel eens gehoord van de Sjuttul?’

Albert en Sara kijken verbaasd, nee... daar hebben ze nog nooit van gehoord.

‘De Sjuttul wordt georganiseerd door de Stichting Waardeburgh, die kennen jullie toch wel?’

Beiden knikken bevestigend ten teken dat ze wel van die organisatie hebben gehoord.

Dan legt de buurvrouw verder uit: ‘Dat is een zorginstelling die zelf de bewoners van de tehuizen en leden van de organisatie van de ene plaats naar de andere brengt. Wel binnen Sliedrecht, Hardinxveld, Papendrecht en Alblasterdam.

Eigenlijk is de Sjuttul uit nood geboren in de tijd dat Parkzicht herbouwd werd. De bewoners van Parkzicht woonden tijdelijk in een noodgebouw vlak bij de watertoren aan de Rivierdijk in Sliedrecht. Het bleek in die tijd dat de bewoners van de aanleunwoningen, die altijd naar Parkzicht gingen om te eten, er niet zo gemakkelijk konden komen. De organisatie Waardeburgh besloot een busje aan te schaffen, groot genoeg voor acht personen, om de bewoners van de aanleunwoningen te kunnen vervoeren. Daar werd zoveel gebruik van gemaakt dat men al snel besloot om er een bus bij te nemen. Deze cliënten gingen niet alleen eten in de noodgebouwen, maar deden ook mee aan allerlei activiteiten. Van breien tot zingen. De Sjuttul reed regelmatig zijn ritje tussen beide locaties.’

‘Tegenwoordig gebruikt men de Sjuttel niet alleen voor het vervoer van de cliënten en leden van stichting Waardeburgh, tussen Parkzicht en andere tehuizen of aanleunwoningen’, gaat buurvrouw verder, ‘maar ook de inwoners van Sliedrecht, Hardinxveld, Papendrecht en

Alblasserdam kunnen gebruik maken van de Sjuttul. En je hoeft echt niet iets te mankeren. In tegendeel, je moet nog wel een beetje mobiel zijn.

‘Hoe werkt het dan?’ vraagt Albert, ‘We wonen niet in een van de tehuizen, kunnen wij daar zo maar gebruik van maken?’

‘Om gebruik te kunnen maken van de Sjuttul is het de bedoeling dat je lid wordt van Stichting Waardeburgh. Dat kost maar 15 euro voor een heel jaar. Als je lid geworden bent, krijg je een pasje met je naam erop en met dat pasje kun je meedoen aan diverse uitjes of activiteiten, wel tegen een vergoeding. Je kunt ook een ritje met de Sjuttul aanvragen als je bijvoorbeeld naar de dokter of naar de fysiotherapeut moet. Zelfs als je een boodschap wil doen op de markt, kun je de Sjuttul aanvragen. Natuurlijk gaat dat niet gratis, voor die korte ritjes hebben ze een rittenkaart. Deze kun je kopen bij de recepties van bijvoorbeeld Parkzicht of Pedaja. Maar je kunt hiervoor ook bij een van de chauffeurs terecht, die hebben altijd een rittenkaart in de bus liggen. Een kaart kost achttien euro voor twintig knipjes. Dus als je een rit gaat maken binnen Sliedrecht dat knipt de chauffeur een stripje weg. Net als vroeger de strippenkaart voor in de gewone bus. Ik denk dat jullie dat heel snel door hebben. Ik zeg: doen!’ beëindigde buurvrouw haar betoog.

Albert en Sara zijn niet alleen verbaasd maar zeker ook enthousiast, dat zoiets kan! ‘Hoe vragen we dat aan?’ wil Sara weten, ‘moeten we dan bellen of zo?’

‘Ik moet vanmiddag toch die kant op, ik zal een brochure voor jullie halen waar alles in staat. Dan kun je dat samen met Sophie bespreken,’ belooft de buurvrouw.

Nog diezelfde avond buigen Albert en Sara zich over de brochure die hen alles vertelt over de Sjuttul.

Geestdriftig bellen ze hun dochter Sophie, die na hun verhaal te hebben aangehoord meteen zegt: ‘ik ben het met buurvrouw eens hoor. Doen!’

Ze maken er snel werk van en na enige dagen ontvangen ze per post een mooi pasje waarop hun naam en de naam van de organisatie: ‘Waardenburgh*plus*’ heet het.

Ze krijgen elk kwartaal een mooi geïllustreerd tijdschrift met daarin leuke

wetenswaardigheden over alle bij Waardenburgh aangesloten tehuizen en natuurlijk veel informatie over de reisjes met de Sjuttul.

Bij het zien van al die mogelijkheden worden ze nog enthousiaster. Wat kunnen ze veel met de Sjuttul op pad als ze dat zouden willen. Albert is heel blij als hij ziet dat er een leuke

bloesemtocht georganiseerd wordt door de Betuwe. Mevrouw vindt het kersen eten vlak bij Tiel wel een leuk uitje.

Zo komt het dat het Albert en Sara Bubende regelmatig samen met de Sjuttel op pad gaan.

De chauffeur en belevenissen

De chauffeurs van de Sjuttuls zijn allemaal vrijwilligers die na een proefperiode zelfstandig op de bus gaan rijden. Mannen en vrouwen die het prachtig vinden om mensen, veelal ouderen, naar hun bestemming te brengen. Het levert geregeld leuke momenten op.

Op een dag zegt een chauffeur tegen een cliënt in zijn bus: 'Zo mevrouw u bent fijn weer thuis!' en wil haar helpen met uitstappen. Mevrouw reageert met: 'Noem dat maar fijn, ik vind er niets aan, zit ik zo weer de hele dag achter de geraniums.' Waarop de chauffeur vriendelijk zegt: 'U mag gerust blijven zitten dan maken we het gewoon gezellig in de bus.'

Een andere chauffeur wordt gebeld door het bedrijfsbureau met de mededeling: 'Je hebt morgen maar één ritje, dat kunnen we bij een andere chauffeur op de route plannen.' Waarop de chauffeur in kwestie antwoordt: 'Met deze cliënt heb ik altijd zo'n fijn gesprek. Dat laat ik me niet ontnemen. Voor hem is het altijd erg belangrijk. Ik kom dus gewoon voor dat ene ritje naar Sliedrecht.'

Na verloop van tijd gaat het echtpaar Bubende vaker met de Sjuttel op pad. Vanuit het magazine maken ze een keuze voor een uitje en geven zich op via de telefoon. Ze krijgen dan steevast een van de medewerkers van het bedrijfsbureau aan de lijn. Zij zorgen dat alle aanvragen netjes worden afgehandeld en dat iedereen met de gewenste tripjes mee kan.

Al komt het wel eens voor dat een uitje erg in trek is, dat je net iets te laat bent met reserveren, dan krijgt Albert Bubende te horen dat de bus vol is en worden ze op een reservelijst gezet. Mocht er iemand om wat voor reden dan ook niet mee kunnen gaan, dan worden de mensen die net te laat waren benaderd om alsnog mee te gaan.

Op een mooie lentedag heeft Albert Bubende een afspraak bij de oogarts. Ook voor dit ziekenhuisbezoekje belt hij enkele dagen van te voren met het bedrijfsbureau om de aanvraag voor de rit in te dienen. Een rit vroeg genoeg aanvragen is heel belangrijk, men kan dan de bus optimaal inzetten en de cliënt hoeft zich geen zorgen te maken dat hij te laat komt bij de dokter. Voor de terugreis mag hij bellen en de medewerkers van het bedrijfsbureau zorgen ervoor dat hij weer opgehaald en naar huis gebracht wordt. Dan hoeft Albert Bubende niet al te lang in de hal van het ziekenhuis te wachten.

Door regelmatig gebruik te maken van de bus leren Albert en Sara de chauffeurs kennen. Zelfs reisgenoten worden bekenden, als ze aan dagtrips deelnemen. Naar Volendam en met de boot naar Marken, winkelen in Oosterhout en pannenkoeken eten in Papendrecht. Albert en Sara genieten ervan.

Thuis moeilijker

Albert wordt aan de staar geopereerd. De weken daarna moet zijn geopereerde oog gedruppeld worden. Sara kan door het trillen van haar handen de druppels niet toedienen. De hulp van de thuiszorg, ook georganiseerd door stichting Waardeburgh, is een prima uitkomst. Kort daarna gaan ze voor het eerst een hapje eten in Pedaja. De Sjuttul komt hen ruim op tijd halen en levert ze netjes af bij Pedaja in Hardinxveld.

‘Eet smakelijk’, meldt de chauffeur. ‘Eet u niet mee chauffeur?’ vraagt Albert.

Maar Viktor de chauffeur zegt lachend: ‘Mijn vrouw kan goed koken en die rekt op mij.’ Vandaag is het een thema etentje: een Spaans gerecht staat op het menu. Paella heet het. ‘Dat heb ik nog nooit zelf gekookt,’ bekennt Sara aan de dame tegenover haar. Ze raken geanimeerd in gesprek en kunnen het snel goed met elkaar vinden. De dames besluiten ter plaatse om samen naar het breicafé te gaan, een hobby die beiden met veel liefde uitoefenen en ook in de tehuizen van Waardeburgh zijn breiclubs.

De tijd verstrijkt en de Sjuttul neemt een betekenisvolle plaats in het leven van het echtpaar Bubende. Sara gaat twee dagen in de week naar de dagbesteding in Papendrecht. ‘De Schoorsteegt’. Albert maakt op gezette tijden gebruik van de Sjuttul om tijdens de dagen dat zijn vrouw op de dagbesteding is naar de markt te gaan, of een boodschap te doen in het winkelcentrum. Kortom, de Sjuttul is niet meer weg te denken in het leven van het bejaarde echtpaar.

Het is woensdag als Sara al vroeg klaarstaat om door Viktor de chauffeur naar Papendrecht gebracht te worden. Ze gaat er graag heen vanwege de lieve dames en de leuke mensen. ‘Ik ben niet zo erg lekker’, laat ze Albert weten, kort voordat de Sjuttul arriveert. Albert twijfelt even maar zegt dan: ‘Dat gaat vast snel weer over, als je daar eenmaal bent.’ Sara gelooft hem maar al te graag, het was al eerder gebeurd en inderdaad toen ze in de Schoorsteegt aankwam, verdween langzaam dat nare, onpasselijke gevoel. Ze staat zuchtend op om haar mantel te gaan halen.

Albert zelf voelt zich ook niet fit. ‘Straks komt de Sjuttul voor mij en ga ik naar de markt, even buiten zijn zal me goed doen’, bedenkt hij.

Precies op tijd staat Viktor voor de deur en belt aan. Sara opent de deur en loopt met Viktor mee naar de bus en haar helpt met instappen. ‘Meneer Bubende, roept Viktor de gang in, ‘ ik zie dat u ook op mijn lijst staat, ik haal u om half elf op, dan breng ik u naar de markt.’ Albert heft even zijn arm omhoog ter goedkeuring en gaat dan voor het raam staan om Sara uit te zwaaien.

Viktor rijdt met gepaste snelheid richting de Rembrandtlaan om nog meer passagiers op te halen. Met een goed gevulde bus rijdt hij naar Papendrecht en levert keurig op tijd de mensen af voor de dagbesteding. Zelf neemt hij nog even de tijd om een kopje koffie te drinken en gaat daarna op weg om zijn route te vervolgen.

Klokslag half elf staat Viktor bij Albert Bubende voor de deur aan de Rivierdijk en belt aan. Omdat er niet wordt open gedaan, belt Viktor nog een keer. Vreemd, dit is Viktor niet van Albert Bubende gewend. Die staat altijd klaar.

Viktor besluit om eens rond het huis te lopen. Hij moet daarvoor langs het huis via een trap de dijk af. De poort die hij door moet is gelukkig niet afgesloten. Beneden roept hij nog eens luid de naam van meneer Bubende. Nog steeds geen reactie. Hij loopt via de trap weer naar boven de dijk op en probeert door het voorraam te kijken of hij iets ziet. Dat is lastig want de gordijnen laten weinig door. Hij klopt luid op het raam en roept tegelijk: ‘Meneer Bubende..... hallo, meneer Bubende!!!’

Maar Viktor krijgt geen reactie. Met zijn handen rond zijn ogen probeert hij iets te zien. Zijn dat een paar voeten? Ligt meneer Bubende daar op de grond? Hij bukt zich om onder het gordijn door te kunnen kijken, nog steeds met de handen rond zijn ogen om goed te kunnen zien. Ja, inderdaad, dat zijn de benen en voeten van meneer. Die ligt duidelijk op de grond en reageert niet, al roept Viktor nog zo hard.

Meteen loopt hij naar de buurvrouw, misschien heeft zij een sleutel. Hij belt aan en roept door de brievenbus: ‘Buurvrouw!!!’

Hij is nu toch echt geschrokken, er moet snel hulp komen. Viktor pakt zijn telefoon en belt 112.

De buurvrouw komt met rappe passen op het paniekerige roepen door de gang en opent snel de voordeur. ‘Wat is er aan de hand?’ vraagt ze aan Viktor die in gesprek is met de telefoniste van de alarmcentrale. ‘Hebt u een sleutel van hiernaast? Meneer Bubende is denk ik gevallen, hij ligt op de grond en ik krijg geen contact met hem,’ zegt hij snel en gaat verder met de telefoniste.

Buurvrouw weet genoeg, ze grist de sleutel uit de meterkast en op een holletje loopt ze naar het huis van echtpaar Bubende. Zo vlug als ze kan opent ze de deur, op de hielen gevolgd door Viktor. Beiden komen in de kamer en proberen meneer Bubende, die roerloos op de grond ligt, aan te roepen. Buurvrouw schudt wat aan meneer..... geen reactie, is er wel een ademhaling? Weer neemt Viktor zijn telefoon. Nu belt hij met het bedrijfsbureau om te vertellen dat zijn rit verlaat is, maar vooral om hen te laten weten dat er wat aan de hand is. Op het bureau kunnen ze contact leggen met de contactpersonen, zodat die weten dat er problemen zijn.

Viktor krijgt opeens een idee.... Mevrouw Bubende vertelde vanmorgen toch dat ze zich niet lekker voelde? Zou hier in huis wat zijn?

Het kan geen kwaad om direct de boel open te gooien, bedenkt hij, al is het alleen maar voor de zekerheid. Viktor loopt naar het raam en doet deze wagenwijd open, hij gaat van de kamer naar de keuken en doet alles open wat maar open kan.

Al snel hoort hij de sirene van de ambulance. Gelukkig, denkt Viktor, er is hulp.

De broeders leggen meneer Bubende eerst goed neer en onderzoeken hem. Al snel komen ze er achter dat de kleur in het gezicht van meneer Bubende ergens aan doet denken. Ze geven hem vast zuurstof, sluiten hem aan op een monitor door stickers op zijn borst te plakken en deze met draadjes aan het apparaat te verbinden. Zijn hartslag is snel en de ademhaling zwak. 'Hebt u gegevens van deze meneer?' vraagt een van de broeders aan Viktor.

'Nee, ik weet alleen zijn naam, ik ben maar de chauffeur.'

'Dan wel een hele belangrijke,' antwoord de broeder. 'U hebt zijn leven gered, daar kunt u gerust van uit gaan.' Hij wendt zich verder tot de buurvrouw, hij verwacht zeker dat zij meer kan vertellen.

Meneer Bubende wordt niet veel later op de brancard gelegd en naar het ziekenhuis vervoerd.

Viktor stapt weer in de bus en laat de rest aan de buurvrouw over.

'Gelukkig is het goed afgelopen,' bedenkt Viktor.

Uiteindelijk

Het bedrijfsbureau stelt Sophie, als eerste contactpersoon, op de hoogte van de situatie. Haar vader is met de ambulance naar het ziekenhuis gebracht en haar moeder zit veilig in de Schoorsteegt.

In het huis van haar ouders aangekomen, maakt Sophie eerst een tas met spulletjes klaar voor haar vader: een pyjama, schoon ondergoed en scheerspullen. Als ze daarmee klaar is volgt

eenzelfde soort tas voor haar moeder, want moeder kan op dit moment niet naar huis, daar is ze zeker van.

Na haar bezoek aan het ziekenhuis, waar haar vader gelukkig hersteld van een koolmonoxide vergiftiging, belt ze een loodgieter om de ouderwetse geiser in het oude dijkhuis te komen vervangen. Omdat het voor haar moeder nu onveilig is om in het huis te zijn, overlegt ze met Waardenburgh over de mogelijkheden. Besloten wordt dat moeder voor deze nacht naar Overslydrecht kan.

Zeker na dit incident vindt Sophie dat nu de tijd rijp is voor haar ouders, om naar iets anders uit te kijken en niet langer in het oude dijkhuis te blijven wonen.

Koken doen ze geen van beiden meer, Sara is zo nu en dan een beetje in de war en Albert krijgt problemen met zijn knieën, waardoor traplopen lastig wordt.

Uiteindelijk krijgen ze een aanleunwoning toegewezen. Vlak naast Parkzicht. Wat een genot. Nu kunnen ze zelf naar de eetzaal. Biljarten, breien en zingen, het is allemaal goed te bereiken.

De zorg is aan huis en omdat ze al regelmatig in Parkzicht waren, kennen ze al heel veel medewerkers van Waardeburgh. Zelfs een aantal tafelgenoten zijn in de loop van de jaren bekenden geworden.

De Sjuttul gebruiken ze nog regelmatig. Als een van beiden naar de dokter moet voor controle, een ritje door de polder of omdat ze zo graag samen even naar de oude buurvrouw op bezoek gaan.

De Sjuttul is een **verbindende** factor binnen de organisatie Waardenburgh. De cliënten, bewoners en leden van Waardenburgh*plus* kunnen dankzij de vele vrijwillige chauffeurs op hun wenken bediend worden. Een geliefd en dankbaar vervoermiddel.

De chauffeurs krijgen geen salaris, dat zou ook niet gaan: ze zijn onbetaalbaar!